

Formannskapssekretær

Saksbehandler: Rigmor J. Leknes, Tlf: 75 10 10 12
Epost:: vkop@vefsn.kommune.no

Vår dato: 16.09.2008 Vår referanse: 08/1902-4 Arkivkode: 000 &00

Deres dato: 16.09.2008 Deres referanse:

Vår referanse bes oppgitt ved henvendelser

Det Kgl. Kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO

HØYRING - FORSLAG TIL ENDRINGAR I VALLOVA OG KOMMUNELOVA VEFSN KOMMUNE

Formannskapet behandlet i møte 09.09.2008 sak 144/08

Følgende vedtak ble fattet:

Vefsn kommune vil gi følgende kommentarer til forslaget om endringer i valglov og kommunelov:

2.4 Tilgjengelighet

Vefsn kommune har 12 stemmekretser. Vi har lite skoler spredt rundt om i kommunen, og bruker derfor forsamlingshus. Disse leier vi, og alternativet til å leie lokaler rundt om i kommunen vil være å kutte ned på antall stemmekretser. Vefsn kommune har vurdert det slik at det er viktigere å ha stemmelokaler rundt om i kommunen enn at alle skal være tilrettelagt for fysisk funksjonshemmede.

2.5 Informasjon

Vi har også i 2007 lagt ut manntall til offentlig ettersyn, men vi har redusert kraftig på antall steder vi har lagt det ut. Vår erfaring er at det er svært få som er og sjekker om de står i manntallet, og at det brukes uforholdsmessig store ressurser på det. Spesielt nå når alle mottar valgkort. Denne informasjon skulle vært dreid mot velgerne når valgkortene sendes ut. Får du valgkort så står du i manntallet.

2.6 Legitimasjon

De vi vet om som manglet legitimasjon tok kontakt med oss på forhånd. Det var eldre mennesker, og vi var heime hos dem på forhånd og tok i mot stemmene. Da kunne vi på andre måter enn gjennom legitimasjon forvise oss om identiteten.

2.7 Manntall

Vefsn kommune er svært positive til at departementet rydder opp i forholdene rundt manntallene. Som kjent ligger etterdønningene etter forrige valg fortsatt i konkurransetilsynet, og Vefsn kommune har i likhet med en del andre kommuner fortsatt ikke betalt regningen for manntallsuttrekk. Både regimet rundt og prisingen må sees på.

2.8 Maskinell opptelling

Vefsn kommune vil påpeke at manuelle rutiner heller ikke er feilfrie. Ellers ser kommunen positivt på at departementet har fokus på datasystem knyttet til valg, enten det er administrative system eller tellingssystem.

3.4 Perioden for forhåndsstemming

Vefsn kommune hadde forhåndsstemming på videregående skoler samtidig med skolevalgene, og hadde svært gode erfaringer med dette.

Når det gjelder tilgjengelighet er fleksibilitet viktig. Leder i valgstyret er hos oss delegert myndighet til å utvide åpningstidene for forhåndsstemming. Det vil si at vi enkelt kunne utvide en ettermiddag på rådhuset eller en ekstra dag på institusjon dersom velgere ønsket det. Det ble også gjort. En folkehøgskole ønsket heller en ettermiddag hvor de kunne ta elevene med seg i buss ned på rådhuset for å forhåndsstemme. Disse eksemplene viser at fleksibilitet fra kommunenes side er viktig.

Vefsn kommune støtter tanken om at det er mulig å stemme innenriks fra 1. juli. Vi kunne svært gjerne ha tenkt oss muligheten for å kunne tatt i mot stemmer fra velgere i egen kommune også lørdag før valget. Vi har 4 valglokaler åpne på søndag og har en del velgere som kommer og stemmer i disse kretsene for at de må reise bort. Vi har alltid noen som ikke visste at de måtte reise søndag, og som dermed ikke ville fått stemt dersom vi ikke hadde åpne lokaler på søndag.

Det finnes ingen statistikker for hvor mange som ønsker og forhåndsstemme lørdag før valget, og søndag i de kommunene som ikke har åpne lokaler. Dersom statlige myndigheter ønsker høyere valgdeltakelse så må det åpnes for muligheten for å stemme også lørdag og søndag før valgdagen. Det er flere som vil stemme da, enn som ønsker å stemme før 10. august.

3.5 Ambulerende stemmemottak

Det er folk med ulike sykdommer og funksjonshemming som ønsker å stemme heime. Vi har vært heime hos folk med lammelser fra halsen og ned, som ikke er i stand til å ta vare på resterende stemmesedler selv. Vi mener da at det er bedre at vi tar dem og makulerer de, enn at helsepersonell skal kunne sjekke hva vedkommende har stemt på. Dette er mennesker som trenger hjelp av stemmemottakerne for å bla i sedlene og legge den seddelen de ønsker i konvolutten. Stemmemottakerne er dermed kjent med hva velgeren stemmer på. Vi ønsker derfor at forskriftens § 27.2 endres fra må til bør, eller at det tas inn et unntak her.

Vi kunne også tenkt oss muligheten for å kunne tatt i mot stemmer på valgdagen utenfor valglokalene, og da tenker vi ikke på umiddelbart utenfor, men heime hos folk eller på sykehuset. Vi har, om ikke alle valg så i alle fall ved mange valg fått forespørsel om ikke dette var mulig. Det behøver ikke å være en rett velgerne har, men departementet kan se på muligheten for å fjerne forbudet mot å ta i mot stemmer andre steder enn i stemmelokalene.

Forslag: ordet umiddelbart fjernes fra valglovens § 9-6

4.2 Åpningstid

Fleksibel stengetid for valglokalene er svært uheldig. Vefsn kommune stengte noen år kl. 20.00 mens det var lov å ha åpent til kl. 21.00. Vi opplevde hvert valg at det kom velgere etter kl. 20.00. De hadde hørt på riksmidia at valglokalene stengte kl. 21.00. Vi valgte derfor å ha åpent så lenge det er lov i de største kretsene. Vi stenger tidligere i småkretsene og dette er ikke noe problem å kommunisere ut til velgerne. Det er svært sjelden det kommer folk til disse stemmelokalene etter at de er stengt, og de blir sendt til de valglokalene som har åpent.

Vefsn kommune har god erfaring med søndagsvalg, og vil fortsette med det i hvert fall så lenge det ikke er mulig å forhåndsstemme på søndag.

4.4 Stemmesedler

Stemmesedlene vi bruker i dag er nummererte, dette er en sikkerhet i forhold til maskinell opptelling. Hver seddel har et unikt nummer og kan bare scannes en gang. Vi fjerner nr. på sedlene før vi legger dem på internett. Vi vet derfor at ingen skrev ut sedler fra nettet forrige valg. (Uten at dette vil blitt noe problem for oss om de hadde gjort det.)

Vi ønsker oss og har allerede meldt til vår dataleverandør at vi ønsker eksempel-seddel ved neste kommunevalg. Det er vanskelig å bruke blanke sedler som eksempel i avlukkene for å vise rettinger på listene. Vi kommer derfor til å bestille noen fiktive sedler til bruk for dette. De vil kun være tilgjengelig for valgfunksjonærene, og kanskje bør de også være forskjellig fra de ordinære sedlene på baksiden slik at vi er sikker på at ingen kommer på avveie og blir brukt som ordinær seddel.

Det er viktig at sedlene for forskjellige valg er ulike. I Vefsn fikk vi en del reaksjoner på at det var for liten forskjell på sedlene for kommunestyre- og fylkestingsvalget.

4.5 Stemmestyrer

Vefsn kommune har evaluert forrige valg og har konkludert med at ingen aktive politikere/listekandidater skal være i avlukkene ved neste valg, verken på forhåndsstemming eller valgtning. De kan stemple, krysse og passe urna, men valgfunksjonærer eller andre valgbare innbyggere skal være de som er i avlukkene. Dette for å unngå mistenkeliggjøring av listekandidatene. Dette vil vi følge uavhengig av hva som kommer fra sentralt hold.

Vefsn kommune velger alltid minst 4 i stemmestyrene, i de små kretsene er det kun dem og ikke valgfunksjonærer. Det er en betryggelse for valgstyret å vite at om 2 går ut for å motta stemmer utenfor valglokalet, så er det 2 igjen inne!

4.6 Konvolutter

Det er viktig at nye regler får lov til å gjelde en stund før de evt. blir endret. Det er mange fordeler ved at konvoluttene er borte, og erfaringene med bretteing var mye bedre ved forrige valg enn valget før.

Vi fikk reaksjoner fra folk som kom og forhåndsstemte på at de fikk utdelt konvolutt. De hadde oppfattet departementets infokampanje som gikk på at konvoluttene var borte. Vi fikk selvfølgelig forklart velgeren forskjellene, men det viser hvor vanskelig det er å informere.

6 Valgobservasjon

I Norge har innbyggerne stor tillit til valggjennomføringen. Dette er veldig positivt, og selvfølgelig skal vi ta i mot observatører. Det er flott at dette nå blir hjemlet i lov.

7 Lokale folkeavstemminger

Det er positivt at dette blir hjemlet i lov. Vefsn kommune ber om at den informasjon som skal stilles til rådighet kan hentes fra datasystem på samme måte som det blir gjort på ordinære valg. Det er viktig for kommunen at det ikke må innføres nye manuelle rutiner i forbindelse med en slik folkeavstemming.

ANNET

Vefsn kommune er av den formening at valgprotokollen fortsatt kan forenkles. I dag skal valgstyret skrive under på en protokoll som er så komplisert at det ikke er mulig for lekfolk å skjønne alt som står i protokollen. Valgstyret burde skrive under på at gjennomføring og resultat er korrekt. Protokollen er etter hvert kun en rapport som skrives ut fra datasystem. Det vil si at alle tall og opplysninger ligger elektronisk oppbevart for framtiden og kan hentes ut dersom det skulle være behov for det. Det gjelder også selve stemmesedlene. Det er ikke korrekt at det kun er EDB Business Partner som har system for lagring av sedler. Det har også den dataleverandøren Vefsn kommune brukte ved siste valg; Ergogroup, og sedlene fra siste valg i Vefsn er nå kun lagret elektronisk.

Med hilsen

Rigmor J. Leknes
formannskapssekretær